

Els plats trencats de la inexperiència

2008-04-04 13:00:30

Ian McEwan

A la platja de Chesil

Traducció d'Albert Torrecasana

Anagrama/Empúries, Barcelona, 2008

Segurament, McEwan no ha escrit, amb *A la platja de Chesil*, la seua obra mestra. Però el lector no pot llegir-la sense admirar-se d'una nova demostració de destresa narrativa, o de l'aparent facilitat amb què l'autor és capaç de trenar un discurs que, independentment del contingut de la història, és un autèntic plaer de llegir. Un control dels mecanismes narratius que es fa palés, per exemple, en el temps de la història: en essència, unes poques hores de la nit de noces d'una parella, detallades amb un *tempo* lent i minucios, atent a cadascuna de les inflexions que es van succeint en l'ànim dels dos personatges. En la pràctica, però, McEwan hi intercala la història prèvia al present de la narració, unes breus pinzellades que situen l'origen de tots dos i del seu amor; així com també una mena d'epíleg dels anys posteriors a l'acabament de la història estricta. I ho fa alternant en la narració el punt de vista dels dos personatges, i fent servir el *flashback* per donar-ne una informació mínima però suficient. El resultat és una narració una vegada més impecable, una història breu –quasi una *nouvelle*– i deliciosa, sense gaires pretensions aparents.

“Eren joves, cultes i, tots dos, verges aquella nit, la seva nit de noces, i vivien en una època en què una conversa sobre problemes sexuals era del tot impossible”. És la frase que obri la narració, un inici d'aquells destinats a perdurar, que introdueix, amb unes poques paraules, el nucli central de la història, el conflicte amb què hauran de encarar-se els dos principals personatges. Som a l'Anglaterra de 1962 –just abans, doncs, dels canvis socials que hauran de venir–, Edward i Florence s'acaben de casar i es disposen a sopar a l'hotel, situat a la vora de la platja de Chesil, on passaran la nit de noces. Una violinista de bona família i un aspirant a historiador de classe obrera –caracteritzat per resoldre a colps els problemes– que malgrat les diferències han optat per compartir la vida. I el concepte de *nit de noces* que ací recupera tot el sentit que havia tingut en uns altres temps: el d'una primera vegada que, en la novel·la de McEwan, és sinònim de moviments maldestres, de fracàs, de plats trencats.

En poques pàgines –i, en conseqüència, amb una economia de recursos realment destacable– McEwan és capaç de traçar les línies mestres de la psicologia dels dos membres de la parella, les pors i les inseguretats que els tenallen, els desitjos que els mouen, la ceguesa o la ingenuïtat amb què s'encaren a una situació nova i, en conseqüència, desconeguda. Un dibuix en què allò que no es diu o allò que no es fa té tanta o més importància que allò que hi és de manera explícita. La brevetat implica contenció, i McEwan ha fet servir les paraules justes, i només les justes; res no hi és superflu. Al contrari, cada frase pot llegir-se en clau simbòlica, i des d'aquest punt de vista obrir-se a línies temàtiques diverses: l'educació de cada sexe, especialment de la dona, les diferències insalvables de classe, la manera com l'època marca els personatges, la comunicació, la relació entre la felicitat i l'ambició, etc.

Potser hauríem preferit que l'autor hagués tancat la novel·la just en el moment que acaba la història que s'hi narra; que s'hagués evitat, així, aquella mena d'epíleg que, per moments, recorda l'esquema previst d'una altra novel·la, potser inicialment més extensa, en què tot està absolutament delimitat, i totes les peces del trencaclosques acaben finalment per quadrar. En el cas de la novel·la de McEwan, resultat d'un procés d'acceleració del temps narratiu a les darreres pàgines. Una tècnica simplificadora amb què es pretén donar algunes pistes de quins seran els camins que seguiran els dos personatges a partir d'aquella nit. I així, si McEwan conta unes poques hores en les primeres cent pàgines i escaig de la novel·la, hi

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

conta un bon grapat de dècades en les darreres deu.

En qualsevol cas, una història senzilla però emotiva; i, sobretot, molt ben narrada. Amb el rerefons del paisatge idíl·lic de la platja de Chesil com a símbol del context en què es troben els dos personatges i d'allò que aquest marc els exigeix. Una exigència que no s'adiu amb la seua preparació i, potser, no del tot tampoc amb els seus desitjos. Anar fins allà per tornar-ne de buit –o, pitjor encara, per tornar-ne amb les mans plenes dels bocins d'un objecte que era tan valuós– és el més cruel dels destins que es pot donar a aquest hotel a la vora de la platja.